

سخن روز

چند نکته درباره عفو

محمد‌هادی جعفرپور
وکیل دادگستری

از آنجا که در روزهای اخیر موضوع عفو زندانیان مطرح بوده واز جوانب مختلف به آن پرداخته شده، مناسب است به چند نکته مهم اشاره شود. مهم‌ترین موضوع و مستند قانونی در نظام قانونی ما بابت قضیه عفو، اصل یکصد و دهم قانون اساسی است که در ذیل وظایف و اختیارات مقام رهبری بند ۱۱ این اصل انشا شده که عفو یا تخفیف مجازات محکومین در حدود موازین اسلامی پس از پیشنهاد رئیس قوه قضائیه، جزو اختیارات رهبر است و رهبر می‌تواند این وظایف را به فرد دیگری هم تفویض کند ولی معمولاً بنا بر اصل رویه، رهبری در موقعیت‌های مختلفی که در قانون پیش‌بینی شده، در اعیاد مذهبی غالباً، این اختیار را به رئیس قوه قضائیه اعطا می‌کند یا پیشنهاد عفو را رئیس قوه قضائیه می‌دهد و رهبری موافقت می‌کنند. یعنی بند ۱۱ اصل ۱۱۰ یک حالت دوسویه دارد. در مجموع با دو نمونه یادو مدل عفو مواجه هستیم: یکی عفو عمومی که به موجب قانون در مجلس شورای اسلامی اتفاق می‌افتد و آنجا برخی از محکومین را به موجب قانونی که در مجلس وضع می‌شود، مشمول عفو اعلام می‌کند که بعضی از این جرائم از این عفو مستثنا می‌شود مثل بخشنامه اخیر که راجع به سرقت مسلحانه یا سرقت محدود به آزار یا جرائم مربوط به مواد مخدر و مواد روانگردان و جرائم مسلحانه اتفاق افتاده، معمولاً از این امر مستثنا می‌شوند یا جرائمی که بخشی علیه امنیت داخلی یا خارجی تعریف می‌شود مثل جاسوسی و همکاری با دول متخاصم و مواردی هم بنا به مقتضیات زمان جامعه استثنای می‌شود مثل اسیدپاشی که چون در جامعه تبعات منفی دارد، مرتکب این نوع جرائم را از شمول عفو خارج می‌کنند. معمولاً عفو شامل حبس و جزای نقدی می‌شود. یعنی غالباً راجع به این دو مجازات است که عفو عمومی از طرف مجلس شورای اسلامی اعمال می‌شود. ماده ۹۶ قانون مجازات اسلامی هم همین نوع عفو را پیش‌بینی کرده که پیرو همان اصل ۱۱۰ قانون اساسی اعمال می‌شود. یک تقسیم‌بندی دیگر هم عفو خصوصی و عفو موردی است که مقام رهبری به طور عموم اعلام می‌کنند مثل اتفاقی که در پرونده‌های اعتراضات ۱۴۰۱ افتاد و رهبری گفتند که متهمان این پرونده مشمول عفو می‌شوند. تفاوت اینجا است که عفو عمومی که به موجب قانون هم تعریف می‌شود، شامل محکومین می‌شود. یعنی پرونده‌ها در دادسرا رسیدگی شده و قرار مجرمیت کفرخواست خورده و در دادگاه مجازات تعریف کرده و شخص مجازاتش را تعیین کرده و فرد مجازات را تحمل می‌کند و حالا مشمول عفو می‌شود. اما عفو موردی یا عفو خصوصی مشمول هم متهمان می‌شود به طور عموم می‌شود مثل همین پرونده متهمان اعتراضات ۱۴۰۱ که به صورت عموم از طرف رهبری مشمول عفو شدند. غالباً مجازات‌های شرعی از عفو استثنایی می‌شوند. مثل حدود و قصاص و دیات به این دلیل که بحث حدود که ثابت کردن مجازاتش، منوط و مشروط به یکسری قواعد شرعی است. بنابراین نمی‌شود به طور عموم شخصی که مرتکب جرم حد شده را از مجازات معاف کرد. قصاص و دیه هم به این دلیل که حق و شاکي خصوصی دارد، به همین جهت این سه مورد یعنی مجازات‌های ذیل حدود، قصاص و دیات شامل عفو اعم از خصوصی و عمومی نمی‌شوند مگر در مورد قصاص و دیه که طرف رضایت شاکي را بگیرد که به مقوله عفو ربطی پیدا نمی‌کند. آنچه اخیراً از طرف قوه قضائیه اعلام شده در راستای مهان بند ۱۱ اصل ۱۱۰ قانون اساسی و قانون مجازات اسلامی و قانون دادرسی کفری است که ماده ۴۸۸ قانون دادرسی کفری هم بخشی راجع به شرایط عفو و درخواست عفو می‌کند و محکوم علیه ثبت می‌کند و درخواست تخفیف مجازات می‌دهد، مخصوصاً دو، سه ماه اخیر که از طریق سامانه خودکاربری و دفتر خدمات قضائی، وکلای محکومین می‌توانند بنا به مواردی که در قانون پیش‌بینی شده خطاب به قاضی پرونده یا قاضی اجرای احکام، درخواست عفو و بخشودگی را مطرح کنند که مستثنا از عفو سراسری اعلام می‌شود. کمیسیون‌های نام کمیسیون عفو و بخشودگی که در دادگستری‌های کل استان است و به درخواست‌های عفو زندانیان رسیدگی می‌کند که در قالب آزادی مشروط، پابند الکترونیکی، تعلیق مراقبتی، محکومین زندان را عمامیه به آن زندان باز می‌گویند.

خبر

محمد هاشمی:

سفر رئیس‌جمهور به نیویورک فرصتی استثنایی برای «چندجانبه‌گرایی» است

آرمان ملی: یک فعال سیاسی با اشاره به محورهایی که می‌تواند موضوع سخنرانی رئیس‌جمهور در نشست مجمع عمومی سازمان ملل باشد، اظهار داشت: سازمان ملل کانونی از تمام کشورهای جهان است. فرصت حضور در نشست مجمع عمومی سازمان ملل، امکان صحبت و تبادل نظر با کل جهان را فراهم می‌کند، بنابراین حضور و سخنرانی رئیس‌جمهور در نشست مجمع عمومی سازمان ملل از اهمیت بالایی برخوردار است. امروز هم جهان مانند گذشته وابسته به یک یا دو قدرت نیست؛ بلکه جهان امروز دارای قدرت‌های گوناگون بوده و آرمان‌ها، ایده‌ها و نظرات مختلفی در سطوح جهانی مطرح است. محمد هاشمی گفت: فرصتی که سالانه با برگزاری نشست مجمع عمومی سازمان ملل به وجود می‌آید، این امکان را فراهم می‌کند که نظرات و پیشنهادهای گوناگون طرح و شنیده شود. جمهوری اسلامی ایران در کانون یکی از مناطق مهم جهان، یعنی خاورمیانه قرار دارد. وی تصریح کرد: ایران در کانون منطقه خاورمیانه، از قدرت‌های موثر و بزرگ منطقه به‌شمار می‌رود؛ نه تنها جمهوری اسلامی ایران همواره پیشنهادهای خوبی در خصوص چندجانبه‌گرایی داشته، بلکه همواره در خصوص ظلم در منطقه نیز صدای رسایی داشته است. به خصوص درباره غزه که ظلم‌های زیادی به مردم غزه شده است. امروز کشورهای زیادی از ایده دو کشوری برای حل بحران غزه سخن می‌گویند؛ اما اسرائیل جانیکار مقاومت می‌کند. هاشمی تأکید کرد: رئیس‌جمهور در سفر به نیویورک می‌تواند این قبیل مسائل را که برای جهان مهم است، طرح کند. مانند مسئله غزه، مسئله چندجانبه‌گرایی و مسئله تجارت آزاد و رفع تحریم‌ها. رئیس‌جمهور می‌تواند نظرات جمهوری اسلامی ایران و خواسته‌های بحق ایران را در این زمینه برای جهانیان تبیین کند.

آرمان ملی

آرمان ملی - احسان انصاری:

حسین کاشفی رئیس پیشین خانه احزاب کشور و عضو ارشد حزب اتحاد ملت است. کاشفی در گفت‌وگو با «آرمان ملی» به مهم‌ترین دلایل مشکلات کنونی کشور اشاره کرد و از پزشک‌های می‌خواهد که مدیرانی قوی‌تر را به کار بگیرد. وی معتقد است: «براساس چشم‌انداز توسعه ما باید در سال ۱۴۰۴ کشور اول منطقه و یا جزو کشورهای پیشرو منطقه باشیم. این در حالی است که اگر به شاخص‌های توسعه توجه کنیم وضعیت کشور حتی از ۲۰ سال پیش نیز بدتر شده و در سطح منطقه نیز در رقابت با کشورهای دیگر عقب مانده‌ایم. آیا اگر وضعیت منابع طبیعی و انسانی ایران و کشورهایی مانند قطر، امارات و عربستان را با هم مقایسه کنیم امروز باید وضعیت اقتصادی این کشورها از ایران بهتر باشد؟» در ادامه ماحصل این گفت‌وگورامی خوانید:

به چه میزان کنشگری پزشک‌های برای عبور از بحران‌های کشور را موفق می‌دانید؟

آقای پزشک‌های در شرایطی کار خود را آغاز کردند که مسائل و مشکلاتی در کشور به وجود آمد که اجازه نداد دولت روند عادی خود را برای حل مشکلات کشور در پیش بگیرد. از سوی دیگر یک جنگ ۱۲ روزه نیز به کشور تحمیل شد که شرایط را برای دولت آقای پزشک‌های سخت کرد. این وجود مردم نیاز به زندگی دارند و پس از ۴۷ سال که انقلاب اسلامی در ایران شکل گرفت وعده‌های زیادی برای بهتر شدن وضعیت زندگی مردم داده شد که تاکنون محقق نشده است. اگر به وضعیت رشد اقتصادی، اشتغال، تورم و حقوق و آزادی‌های مدنی دقت کنیم به این نتیجه می‌رسیم که وضعیت بهتر از گذشته نشده است. آقای پزشک‌های نیز نسبت به مشکلات موجود آگاهی داشته و با علم به چنین وضعیتی در انتخابات ریاست جمهوری شرکت کرده و به همین دلیل انتظار این بود که برخی مشکلات را حل کند که مجلس و دولت نیز در این زمینه نقش دارند. اگر به وضعیت پرداخت اجتماعی نمایندگان مجلس دقت کنیم به این نتیجه می‌رسیم که اغلب نمایندگان مجلس دوازدهم با کمترین آرای ممکن وارد مجلس شده‌اند. این در حالی است که این وضعیت درباره مجلس گذشته و این

حسین کاشفی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

کابینه پزشک‌های نیاز به تغییر دارد

نداشته و نمایندگان با آرای بسیار بیشتری وارد مجلس می‌شدند. این وضعیت درباره آقای پزشک‌های نیز وجود دارد که در انتخاباتی به ریاست جمهوری رسیدند که میزان مشارکت در آن به سختی به ۵۰ درصد رسید.

دولت پزشک‌های در بافت سیاسی روی کار آمده که شاید تصمیم‌گیری‌های تعیین‌کننده در اختیار دولت نیست. آیا با توجه به این وضعیت پزشک‌های توانسته حاکمیت را برای تغییر و تجدید نظر در برخی مسائل اقلع کند؟

آقای پزشک‌های از زمانی که وارد رقابت انتخابات ریاست جمهوری شدند تا به امروز روی این نکته تأکید کرده‌اند که مسائل کشور باید به صورت تخصصی و کارشناسی مورد بررسی قرار بگیرد و راه حل‌های تخصصی برای آن پیدا شود. به عنوان مثال در زمینه آنچه به عنوان ناترازی انرژی مطرح می‌شود که من بایین عبارت موافق نیستم و معتقدم ضعف مدیریتی در این زمینه وجود داشته که کشور با چنین بحرانی مواجه شده است. کشور برای عبور از بحران‌های این مطرح می‌شود که من است که بتوانند در زمان مناسب و به درستی تصمیم‌گیری کنند. هنگامی که افراد متخصص و کارآمد را به دلیل اختلاف نظر سیاسی کنار می‌گذارند و خانه نشین می‌کنند در عمل در حال ناکارآمد کردن مدیریت کشور هستند. ما باید به نسل‌های آینده پاسخگو باشیم که از این همه ظرفیت طبیعی و انسانی که در اختیار داشتیم به چه صورت استفاده کردیم و چرا نتوانستیم زندگی خوبی برای مردم ایجاد کنیم؟ واقعیت این است که ما در دهه‌های گذشته از افراد متخصص در سمت‌های مدیریتی استفاده نکردیم که این روند همچنان نیز ادامه پیدا کرده است. ما هم در زمینه سیاست داخلی و هم سیاست خارجی از افراد کارشناس و دلسوز استفاده نکرده‌ایم و به

«آرمان ملی» هدف آمریکا از وضع تحریم علیه ایران را بررسی می‌کند

تلاش واشینگتن برای بستن مسیر صادرات نفت ایران به چین

تحریم و پیگیری تحریم

آمریکا در دوره ترامپ صرفاً به تصویب تحریم‌های مالی و تجاری بسنده نکرد، بلکه ساختاری ایجاد کرد که به‌طور مستمر اجرای این تحریم‌ها را پیگیری می‌کند. برای نمونه، حتی شرکت‌هایی که در حوزه دارو، درمان یا حتی خدمات اساسی مانند روغن یا ایران همکاری داشتند، تحت فشار قرار گرفتند تا میان‌بازار ایران و بازار آمریکایی را انتخاب کنند. به همین دلیل، بسیاری از این شرکت‌ها بدون آنکه به‌طور مستقیم مشمول تحریم شوند، روابط مالی خود را با تهران قطع کردند تا فرصت فعالیت در اقتصاد آمریکا را از دست ندهند.

نقش چین در تحریم‌ها

پس از خروج ترامپ از برجام، چین به یکی از اصلی‌ترین خریداران نفت ایران تبدیل شد. در دوره بایدن، سختگیری‌ها علیه فروش نفت ایران به چین تا حدی کاهش یافت تا زمینه‌ای برای گفت‌وگو با تهران ایجاد شود؛ هرچند شرط اصلی این بود که دلارهای ناشی از فروش نفت به ایران منتقل نشود و نقل و انتقال پول از طریق سیستم بانکی آمریکا انجام نگیرد. با این حال، در دولت جدید ترامپ شرایط تغییر کرده است. او در نخستین گام، خریداران خصوصی نفت ایران در چین را تحریم کرد و سپس تحریمی موسوم به «ناوگان سایه ایران» وضع شد تا جلوی استفاده ایران از روش‌های غیررسمی در صادرات نفت گرفته شود. تازه‌ترین اقدام واشینگتن نیز تحریم شبکه‌های پول دیجیتال است؛ شبکه‌ای که ظاهرانفش مهمی در انتقال دارایی‌های ناشی از فروش نفت ایران در چین به داخل کشور داشت. وزارت خزانه‌داری

تنگ‌تر شدن حلقه محاصره

بسیاری از تحلیلگران معتقدند دولت ترامپ در دوره جدید، آمیدی به مذاکرات ایران با اروپا یا آمریکا ندارد و عملاً مسیر باگزرداندن تحریم‌های بین‌المللی را از زمان خروج از برجام دنبال کرده است. هدف واشینگتن آن است که فشارها چنان شدید شود که تهران دیگر تمایلی به ادامه سیاست‌های امنیتی و منطقه‌ای شرکت‌های صوری و ارزهای دیجیتال بخشی از درآمدهای نفتی ایران را جابه‌جا می‌کند. طبق اعلام این نهاد، در مجموع ۴۰۰ نفر حقیقی و ۱۲۰ شخص حقوقی هدف تحریم‌های جدید قرار گرفته‌اند.

تنگ‌تر شدن حلقه محاصره

بسیاری از تحلیلگران معتقدند دولت ترامپ در دوره جدید، آمیدی به مذاکرات ایران با اروپا یا آمریکا ندارد و عملاً مسیر باگزرداندن تحریم‌های بین‌المللی را از زمان خروج از برجام دنبال کرده است. هدف واشینگتن آن است که فشارها چنان شدید شود که تهران دیگر تمایلی به ادامه سیاست‌های امنیتی و منطقه‌ای شرکت‌های صوری و ارزهای دیجیتال بخشی از درآمدهای نفتی ایران را جابه‌جا می‌کند. طبق اعلام این نهاد، در مجموع ۴۰۰ نفر حقیقی و ۱۲۰ شخص حقوقی هدف تحریم‌های جدید قرار گرفته‌اند.

آمدگی نیروهای مسلح
دشمن را از حمله
برحذر داشته

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح در بازدید از فراگاه تاکتیکی نیروی زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با ابراز از لطف‌های که توانستامه شیان وزیر امور خارجه و مدیرکل آژانس امضا شد، شاهد مواضع جدید و تندتری از سوی آنان بودیم. وی افزود: در این چارچوب، تا تأکید ما بر ضرورت تعریف رویه‌ای جدید در نظام پادمانی است؛ چرا که تاکنون چنین سازوکاری پیش‌بینی نشده بود.

راه‌اندازی مدرسه تلویزیونی ایران

پیمان جبلی، رئیس سازمان صدا و سیما در مورد برنامه‌های این نهاد برای سال تحصیلی جدید گفت: «مدرسه تلویزیونی ایران در شبکه آموزش و بقیه ظرفیت‌های صدا و سیما در سایر شبکه‌ها همزمان با بازگشایی مدارس در خدمت جامعه آموزش و پرورش و معلمان خواهد بود. علاوه‌ها سناریوهای مختلفی را برای استفاده حداکثری از ظرفیت رسانه ملی با وزارت آموزش و پرورش طراحی کردیم. طرح مشترکی است که انشاء... همزمان با بازگشایی مدارس اجرا خواهد شد. ظرفیت‌های هوش مصنوعی در حوزه رسانه به تدریج در حال کشف شدن است. با گسترش زیرساخت‌های هوش مصنوعی و گسترش بانک‌های اطلاعاتی، شیوه‌ها در حوزه رسانه در حال تغییر و تحول است.»

فرآیند اعتراض به قطع یارانه‌ها

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، تأکید کرد: با توجه به جمعیتی که این روزها یارانه دریافت می‌کنند، بعدی می‌دانم، خانوارهای فقیر جامانده باشند، اما بازم امکان اعتراض وجود دارد. احمد میدری در جمع خبرنگاران بیان کرد: فرایند اعتراض به قطع یارانه‌ها، به اطلاع مردم رسانده شده است. در دهک بندی‌ها و پرداخت یارانه سطح درآمد خانوارها مورد بررسی قرار می‌گیرد. بنده با توجه به جمع جمعیتی که این روزها یارانه دریافت می‌کنند، بعدی می‌دانم خانوارهای فقیر جامانده باشند. بازم امکان اعتراض وجود دارد. افرادی مانند کارپردازان یا سپادارها، این‌ها باید کسانی که هزینه‌های خود را با کارت این عزیزان انتقال می‌دهند، از کارت خود استفاده کنند.

مخالفت با قیمت نامتعارف اینترنت

وزیر ارتباطات هرگونه افزایش خودسرانه تعرفه‌های اینترنتی را مورد قبول ندانست و تأکید کرد: ما با هرگونه افزایش نامتعارف که به هزینه‌های مردم اضافه کند، مخالفیم. ستار هاشمی در حاشیه جلسه روز گذشته هیات دولت در جمع خبرنگاران در پاسخ به پرسشی درباره احتمال افزایش تعرفه‌های بسته‌های اینترنتی اظهار کرد: ما در وزارت ارتباطات با هرگونه افزایش نامتعارف که به هزینه‌های مردم اضافه کند، موافق نیستیم و آن را مورد قبول نمی‌دانیم. در عین حال افزایش خودسرانه قیمت‌ها را تأیید نمی‌کنیم. جلساتی در این زمینه در حال برگزاری و معاونان و وزارت ارتباطات پیگیر این موضوع است.

سراپتام قیمت خرید تضمینی گندم

غلامرضا نوری قزلبچه، وزیر جهاد و کشاورزی در حاشیه جلسه هیات دولت در جمع خبرنگاران اظهار کرد: «قیمت گندم تا یکی دو هفته آینده مشخص می‌شود اما هنوز نمی‌توان قیمتی را دقیق اعلام کرد. مطالبات گندم‌کاران تا ۹۵ درصد پرداخت شده است.» نوری قزلبچه در پاسخ به پرسشی درباره افزایش قیمت گوشت قرمز، گفت: «امروز گوشت‌هایی مانند شتر مرغ گوسفندی یا گوسفند گوساله تحت نظارت قرار دارند به دو روز قبل حدود ۸۰ هزار تومان کاهش یافته است که این موضوع در اختیار ما نیست و مربوط به بازار است و ما فقط نظارت و کنترل بر روند قیمت‌ها داریم.»

همه مقصر ناترازی انرژی هستیم

نماینده ملایر در مجلس با بیان اینکه در موضوع ناترازی انرژی به خصوص آب و برق همه مقصریم، گفت: در حوزه ناترازی برق مقصر اصلی ما اینترهاست که باید با استخراج غیرقانونی ریزارز برخورد شود. احد آزادی خواه با اشاره به ناترازی انرژی در کشور گفت: آنچه امروز باعث نگرانی و ناراضیانی مردم شده، ناترازی‌های بی‌دری در حوزه انرژی است؛ ناترازی در آب، گاز و برق است. ناترازی انرژی به خصوص آب و برق مربوط به یکی دو سال گذشته نیست که علی‌آبادی وزیر نیرو را مقصر اصلی بدانیم گرچه ممکن است نقد‌هایی به عملکرد ایشان وارد باشد، همان‌طور که همه انسان‌ها مورد انتقاد قرار می‌گیرند و باید پاسخگو باشند.»